

УДК 528.04

А. УЛЬ, О. РУДИК

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, вул. Проспект Волі, 13, Луцьк, Україна, 43000, тел. +280322720123, ел. пошта: rs.lutsk@gmail.com

ПРОФЕСОР МЕЛЬНИК ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ (1941-2019) – ФУНДАТОР УКРАЇНСЬКОЇ РЕМ-ФОТОГРАММЕТРІЇ

Описано життєвий шлях, професійну, наукову та педагогічну діяльність відомого українського фотограмметриста – професора Мельника Володимира Миколайовича (1941–2019). Особливу увагу звернуто на його діяльність у Львівській політехніці та Східноєвропейському (Волинському) національному університеті.

Володимир Миколайович Мельник народився 18 травня 1941 року в с. Жизномир Бучацького району Тернопільської області у селянській родині Миколи Івановича та Анни Гаврилівни Мельник. У травні 1941 р., напередодні війни, батька репресували та розстріляли, тільки згодом, через 60 років, зусиллями Володимира Миколайовича його реабілітували. Роки лихоліття підкосили матір, яка померла у 1953 р. Відтоді хлопець ріс у сім'ї рідної сестри Витягловської Ольги Миколаївни. У 1958 р. закінчив Бучацьку середню школу. У 1959–1964 рр. оволодівав спеціальністю “Аерофотогеодезія” у Львівському політехнічному інституті, який закінчив із відзнакою.

У 1964 р. згідно з державним розподілом був скерований на роботу в БУ-4 тресту “Східнафтопробуд”, м. Ургенч, Узбецької РСР, де працював на посаді головного спеціаліста тресту. З 1966 р. – асистент Івано-Франківського інституту нафти і газу, у 1969–1973 рр. – аспірант кафедри аерофотогеодезії Львівського політехнічного інституту (науковий керівник професор В. Я. Фінковський).

З 1976 р. працював на природничо-географічному факультеті Луцького педагогічного інституту імені Лесі Українки. У 1981 р. в Московському інституті інженерів геодезії, аерофотознімання та картографії успішно захистив кандидатську дисертацію на тему: “Фотограмметрична обробка РЕМ-знімків”. У 1985 р. йому було присвоєно вчене звання доцента. У 1993 р. обраний на посаду професора та завідувача кафедри раціонального природокористування та охорони природи Волинського державного університету імені Лесі Українки. У 1995 р. в спецраді Державного університету “Львівська політехніка” захистив докторську дисертацію “Теорія і практика фотограмметричних методів в електронно-мікроскопічних дослідженнях”, а у 1997 р. йому присвоєно вчене звання професора.

З 1999 до 2005 р. займав посаду декана географічного факультету Волинського державного університету імені Лесі Українки. З 2004 р. доктор технічних наук,

професор В. М. Мельник – завідувач новоствореної кафедри геодезії, землевпорядкування та кадастру, що здійснює підготовку спеціалістів-землевпорядників. З 2016 р. працював на посаді професора кафедри геодезії, землевпорядкування та кадастру Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Наукова діяльність В. М. Мельника охоплювала питання розроблення теорії та практики застосування фотограмметричних методів у РЕМ- та ПЕМ-мікроскопії, автоматизованого аналізу РЕМ-зображень із метою вивчення мікроструктури твердих тіл, інженерно-геодезичного забезпечення та прогнозування експлуатаційного режиму відповідальних інженерних об'єктів. Вона відображена більш як у 200 наукових публікаціях, трьох монографіях [1–3], навчальному посібнику [4] та чотирьох патентах.

Під час навчання

За роботою у Луцькому педінституті

Під його керівництвом виконано низку госпдоговірних тем: “Динаміка ерозійних процесів та міграція радіонуклідів в умовах Волині”; “Геодезичні спостереження за осадками та деформаціями промислових споруд (ДПЗ-28)”; “Обґрунтування точності та періодичності інженерно-геодезичних спостережень деформацій промислових споруд”; “Математико-картографічне моделювання динаміки ерозійних процесів та площинного змиву гумусного шару в ґрунтозахисній системі землеробства”; “Інженерно-геодезичне забезпечення експлуатаційного режиму промислових споруд Луцького КХП-2”; “Інженерно-геодезичне забезпечення експлуатаційного режиму греблі водосховища ХАЕС”.

На особливу увагу заслуговують виконані під керівництвом професора В. М. Мельника госпдоговірні теми з Липецьким “Центролітом” та Науково-дослідним інститутом “Молот” Мініс-

Основні праці проф. В. М. Мельника

терства оборонної промисловості СРСР (1987). Впродовж 1995–2000 рр. виконувалась держбюджетна тема “Розробка растрово-електронно-мікроскопічних стереолого-стереометричних методів мікроморфоструктурних досліджень вікових особливостей будови кістки під впливом екоантропогенних факторів”. У 2011–2012 рр. під керівництвом професора В. М. Мельника на кафедрі геодезії, землевпорядкування та кадастру Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки виконувалась прикладна держбюджетна тема 0111U002146 “Дослідження сучасного стану та розробка засобами ГІС-технологій і РЕМ-мікроскопії засад раціонального землекористування ерозійно-деградованих земель Волинської височини”: вперше на теренах України було розроблено, реалізовано та верифіковано модель водної ерозії ґрунтів на основі комбінованого універсального рівняння втрат ґрунту CUSLE, адаптовану до умов Волинської височини.

Важливе місце в науковій діяльності В. М. Мельника посідала міжнародна співпраця у сфері розроблення РЕМ-методів мікроструктурних досліджень з вченими Московського державного університету імені М. В. Ломоносова.

Вчений був членом багатьох спеціалізованих вчених рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій.

У Луцьку сформовано наукову фотограмметричну школу, учні якої успішно захистили кандидатські дисертації. Зокрема це канд.

геогр. наук, доцент І. М. Нетробчук (Картографо-фотограмметричне моделювання площинної ерозії (на прикладі Волинської височини), 1997), канд. техн. наук, доц. В. У. Волошин (Дослідження деструкції кісткової тканини методами РЕМ-фотограмметрії і морфолого-фрактального аналізу, 2004), канд. техн. наук, доц. Ю. С. Бліндер (Моделювання і картографічне відтворення площинного змиву ґрунтів, 2006), канд. техн. наук, доц. О. В. Мельник (Комплексне дослідження деформаційних процесів ґрунтових гребель значної протяжності, 2013).

Володимир Миколайович завжди радо допомагав колегам, аспірантам та студентам, не шкодуючи ані сил, ані часу. Свого часу зробив вагомий науковий внесок у дисертаційні роботи д-ра техн. наук, доц. А. В. Шостак (Уль), канд. техн. наук, доц. О. М. Іванчука, канд. техн. наук, доц. Ю. А. Мельник.

Простота, комунікабельність і доступність, що органічно поєднувались із справедливістю і принциповістю з колегами та студентами, викликали повагу до нього. Маючи тонке почуття гумору, не цурався дотепного слова, цитат класиків, античних афоризмів і просто життєвих історій, які часто використовував у спілкуванні, як у роботі, так і в побуті.

Плідна наукова праця Володимира Миколайовича була відзначена званнями “Заслужений працівник народної освіти України” (1992), член-кореспондент Інженерної академії України (1999), почесний геодезист України, дійсний член Нью-Йоркської академії наук (1995), член Національного географічного товариства США (1995), заслужений професор Волинського державного університету імені Лесі Українки (2005). За патентну діяльність у 1989 р. нагороджений срібною медаллю ВДНГ СРСР.

Українське товариство геодезії і картографії відзначило вченого “Медаллю імені професора А. UHL, O. RUDYK

А. Л. Островського” (2011), відзнакою “За заслуги в геодезії та картографії” II ступеня (2014) та почесною відзнакою “Медаль УТГК” (2016).

Біографічну довідку про професора В. М. Мельника опубліковано у міжнародному каталозі “Who’s Who in the World” (1999).

Любов до історії науки, мистецтва, літератури, феноменальна пам’ять вченого, педагога та творчої людини допомагала боротись із важкими недугами, попри повну сліпоту в останні роки, активно вести наукову роботу та викладати улюблені дисципліни: фотограмметрію та дистанційне зондування Землі, супутникову геодезію, картографію.

До останнього дня життя Володимир Мельник був у строю кафедри, бездоганно виконуючи обов’язки професора. Він був незрівнянним оповідачем і душею будь-якої компанії.

Мельник Володимир Миколайович пішов з життя 3 лютого 2019 року. Ця втрата для колективу кафедри геодезії, землевпорядкування та кадастру географічного факультету Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки та всієї наукової фотограмметричної та геодезичної спільноти України непоправна.

Література

- Мельник В. М., Шостак А. В. (2009). Растрово-електронна стереомікрофрактографія. Луцьк: РВВ “Вежа” ВНУ ім. Лесі Українки, 469 с.
- Мельник В. М., Шостак А. В. (2010). Кількісна стереомікрофрактографія. Луцьк: ПВД “Твердиня”, 2010, 460 с.
- Мельник В. М., Уль А. В., Мельник Ю. А. (2018). Теорія і методи растрової електронно-мікроскопічної (РЕМ) фотограмметрії. Луцьк, 104 с.
- Мельник В. М. (2012). Основи картографії: навч. посіб. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 212 с.

East-European National University of Lesia Ukrainka, 13, str. Prospect Voli, Lutsk, Ukraine, 43000, tel. +280322720123, e-mail: rs.lutsk@gmail.com

PROFESSOR MELNYK VOLODYMYR MYKOLAIOVYCH (1941–2019) – THE FOUNDER OF THE UKRAINIAN SEM-PHOTOGRAMMETRY

The life path, professional, scientific and pedagogical activity of Melnyk Volodymyr Mykolaiovych (1941–2019) – the well-known Ukrainian photogrammetrist is described. Particular attention was paid to his activities in Lviv Polytechnic and East European (Volyn) National University.

